

Exotické Vánoce přicházejí

MUZEJNÍ

KUKÁTKO

Vánoční svátky se v každé domácnosti opakují víceméně ve stejném, roky prověřeném stylu. Podobně je tomu i v muzeu. Návštěvníci zde obvykle nacházejí atmosféru starých časů s tradičně zdobenými stromky, vůní perníku, vánočními dekoracemi a betlémy. Jeden z těchto atributů Vánoc je přitom rozšířen po celém světě.

Betlémy se v rámci šíření křesťanského náboženství objevují např. pod palmami Latinské Ameriky nebo v Africe, kde je dnes více praktikujících křesťanů než v Evropě. Na černém kontinentu je dnes křesťanství dokonce převažujícím náboženstvím a počet jeho vyznavačů výrazně převyšuje počet stoupenců islámu. Podle dat z kongresu „Náboženství v globalizovaném kontextu“ (2011) jsou 46,5 % af-

rických obyvatel křesťané, o šest procent méně muslimové a jen necelých dvanáct procent se hlásí k tradičním africkým náboženstvím. Z 59 afrických zemí je 31 většinou křesťanských, ve 21 převažuje islám a v šesti vedou domorodé kultury. Ale dost statistiky.

Křesťanské Vánoce zkrátka

nejdou v Africe ničím cizím. Jsou svátkem především církevním, kdy se lidé scházejí v kostelech a společně s příbuznými zpívají koledy.

Na jihu kontinentu se slaví podobně jako v Evropě či USA. Zdobí se zde vánoční stromek a k večeri bývá pečený krocan a pudink. Na západě Afriky si lidé

zdobí palmy, dárky zde bývají skromnější a praktičtější. Betlémy – stejně jako střeoevropská ztvárnění narození Ježíše Krista – představují především svatou rodinu, ale v podání domorodých tvůrců mají svůj originální půvab. Ačkoli jsou poplatné evropské tradici, obsahují řadu prvků, v nichž se odráží mentalita, životní styl a svěbytná kultura zdejších obyvatel.

Tuto kulturu mohou letos na vlastní oči poznat návštěvníci vánoční výstavy v zámku Lešná u Valašského Meziříčí, která pod názvem „Betlémy ze zámoří“ začíná 14. listopadu. Vedle afrických betlémů ze sbírek Náprstkova muzea a od soukromého sběratele zde uvidí i betlémy Střední a Jižní Ameriky. Jsou vytvářeny zejména z přírodních materiálů – exotického dřeva, hlíny, slámy či palmového listí a doplní je exotické vánoční ozdoby.

Jitka Slezáková, kulturní antropolog a programový pracovník MRV, zámek Lešná

Foto: Z výstavy betlémů v zámku Lešná 2014, T. Klanicová